

Instrukcja opracowana przez Krajowy Ośrodek ds. Grypy, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego, Państwowy Zakład Higieny w Warszawie

INSTRUKCJA POBIERANIA MATERIAŁU DO BADAŃ WIRUSOLOGICZNYCH OD CHORYCH PODEJRZANYCH O ZAKAŻENIE WIRUSEM GRYPY (z objawami grypy lub grypopodobnymi)

Celem badania jest:

- wykazanie obecności antygeny wirusa grypy w komórkach nabłonka górnych dróg oddechowych

i/lub

- izolacja wirusa grypy - hodowla tkankowa MDCK

i/lub

- RT-PCR

Pacjenci, od których należy pobrać materiał:

Materiał należy pobrać od pacjentów, będących w ostrym okresie choroby (najlepiej nie później niż piątego dnia od wystąpienia objawów) i wykazujących objawy grypy/grypopodobne, tj. takich u których stwierdza się występowanie:

- co najmniej jednego z objawów ze strony układu oddechowego (np. kaszel, ból gardła, nieżyt nosa)
- co najmniej jednego z objawów ogólnoustrojowych (nagle wystąpienie choroby, gorączka zwykle $>38^{\circ}\text{C}$, pocenie się/dreszcze, ból mięśni/stawów, ból głowy, uczucie wyczerpania/zmęczenia/rozbicia, nudności).

Od chorego za pomocą 3-ch jałowych patyczków wymazowych **należy pobrać 3 wymazy:**

- z gardła
- z lewego nozdrza
- z prawego nozdrza

Drobny sprzęt i odczynniki:

- szpatułki do gardła
- sterylne patyczki wymazowe z probówkami
- statywy na patyczki wymazowe (lub inny sprzęt umożliwiający przechowywanie patyczków wymazowych w pozycji pionowej)
- podłoże transportowe przeznaczone do transportu wirusa, tj. takie, którego skład będzie zapewniał stabilność wirionom.

Pobranie wymazu z gardła:

- należy poprosić pacjenta o szerokie otwarcie jamy ustnej
- używając szpatułki docisnąć język ku dołowi, co pozwoli uniknąć kontaminacji wymazu śliną
- za pomocą sterylnego patyczka wymazowego, wyjętego z próbki transportowej, energicznie potrzeć obie powierzchnie migdałków oraz tylną ścianę gardła (bez dotykania powierzchni jamy ustnej) zwracając szczególną uwagę na miejsca zapalnie zmienione

- patyczek wymazowy z pobranym materiałem umieścić w probówce transportowej (bez dotykania wacikiem jej ścianek), z którą został on dostarczony
- w probówce umieścić 2 ml podłoża do transportu wirusów (sól fizjologiczna lub PBS)
- probówkę zakręcić i podpisać (inicjały pacjenta i/lub kod próbki pozwalające na jednoznaczną identyfikację, data pobrania wymazu)

Pobranie wymazów z nosa (z obu nozdrzy):

- należy upewnić się czy przed pobraniem materiału pacjent nie wydmuchiwał nosa
- w celu pobrania wymazu należy delikatnie odchylić głowę pacjenta do tyłu i przytrzymać za podbródek
- drugą ręką umieścić koniec sterylnego (nowego) patyczka wymazowego w prawym nozdrzu pacjenta
- wymaz powinien być pobrany energicznie, aby mieć pewność, iż zawiera on zarówno komórki, jak i śluz z wnętrza nozdrza
- koniec patyczka wymazowego od strony zakrętki odłamać lub uciąć nożyczkami
- patyczek wymazowy z pobranym materiałem umieścić następnie w probówce, w której jest już wymaz z gardła (bez dotykania wacikiem jej ścianek)
- probówkę zakręcić
- wg tej samej procedury za pomocą nowego sterylnego patyczka wymazowego należy pobrać wymaz z lewego nozdrza i umieścić ten patyczek w probówce, w której znajduje się już wymaz z gardła i wymaz z prawego nozdrza (**w jednej probówce znajdują się zatem trzy patyczki wymazowe**)
- probówkę zakręcić
- do czasu transportu probówkę z wymazami umieścić w pozycji pionowej w lodówce (nie zamrażać!).

Transport pobranych wymazów:

Wymazy należy jak najszybciej, tj. **w ciągu 24h od momentu pobrania (max. 48 godz.)**, przetransportować (w pozycji pionowej!) wraz z wypełnionym formularzem *DANE PACJENTA* do laboratorium traktując go jako materiał potencjalnie zakaźny i zapewniając podczas transportu temperaturę +4°C do +8°C.

zatwierdził Kierownik Laboratorium
Epidemiologii

Katarzyna Furmańska